

pa trditi si tega ne upa. Ostaja nam še ῥογγ-μῶ-ς, ῥογγ-ῆ, ῥογγ-μα, tulenje, ker je v latinščini: rug-i-o, rug-i-tu-s, in staroslov. ryk-na-ti ῥροτόθαι in staronemšk. roh-ön; rugire.

Petelin.

D. Terstenjak.

Semitiški kulturni narodi petelina ne poznajo. V starem testamentu se nikjer ne omenja. Na egiptskih spomenikih, ki nam na tenko predstavljajo domače gospodarstvo prebivalcev nilske doline, nij ga najti. Domači petelin je iz Indije, in je prišel po medopersinskih vojnah, ki so jih Medopersini imeli z Iudi, dalje proti zapadu. Menodotos z otoka Samos pripoveda, da je petelin prišel iz pokrajine Persis (Athen 14 pag. 655). Med grškimi pisatelji je Theognis prvi, ki ga imenuje, v drugi polovici 6. stoletja pred Kristusom. Rimljani so petelina brž ko ne od Grkov dobili, in mu dali ime: gallus = garulus. Germani ga imenujejo han, kar nekteri stavljajo h koreniki: kan canere, v ruskih narečjih pa kan označuje: purana! N. slov. kanja s tema besedoma sorodna in prvotno pomenja Hühnergeier. Ruski se veli tudi koč, kočet, kar se vjema s kokot, hrv. koka gallina, in armarskim: coq. V Armoriki pa so stanovali tudi slovanski Veneti, teda je ta beseda izvorno venetska, in tudi adrijanski Veneti kličejo kokota: coche, coche! (beri koč). Slovani so mogli v sosesčini Persinov živeti, ker slov. kur, kura, je tudi persinsko: churec, churûh. Tudi adrijanski Veneti kličejo kokoš z besedo: curra, curra (glej Boerio pag. 174 sub. voce: coche).

To zvezo Slovanov z Medopersini potrjuje šče tudi jugoslov. krk *) (Kurelac imena domač. život str. 54), poznamenovanje za kokota, ktero se vjema s starobaktrijskim kahrka v besedi kahrkaça, der Hühnerfresser, in sopet to besedo najdemo v Armoriki, in nekdanji naselbini armorskih Venetov tako imenovani Venedatii: cerc, v besedi cercdaen, gallina-ceus, Zeus II., 297. Pozneje, kakor domači petelin, je prišel v Europo puran, kterege Venetčani imenujejo: Dindio, to je skaženo iz galo d' India, kakor štajersko-nemšk. Janisch iz Indianisch. Slovenci ga tudi imenujejo: kavrač, der grosse Schreier, in puran; v ruščini najdemo: pyra, pyrka, indische Henne, kakor tudi glagol: pyrit, sršit se, nasršit se, česki: puret, anschwellen, anblasen, iz te korenike tudi slov. purek, Tanne- Fichten- Föhrenzapfen, po nasršenji, venetsk. pureti, poreti,

*) Tudi Rakovski (glej jegov pokazalec) ima kork-oj, pětuh.

Anschwellung am Pferdefusse. Na Koroškem se tudi veli murak, kar sopet opominja na starobaktrijski meregha, persinsko: murgh, osetsko: margh, gallina.

Kdo nam razloži staroslov. sabla, gallus, sablica, gallina? Hesychij tudi imá; κέρκος ἀλεκτροών, ta beseda je mogla domača biti na haimskem polotoku, menda pri onih Venetih, katere Appian navaja v sosesčini Dardanov in Macedonov. Litovska in slovanska verba: krkti, karkati, krokati označujejo isto, kar lat. crocire, crocitare nemško kraechzen itd.

V armorskem narečju šče se tudi najde beseda gar, gallina vtegne sopet biti ostanek iz jezika armorskih Venetov, ker tudi v jugoslov. označuje jara, jarika, jarica kokoš, koja šče nij znesla.

Dodatek iz krajnškega*) podnarečja

k g. Šumanovej razpravi: „Die Wurzel *spar-* im Slavischen und in den verwandten Sprachen“.

J. S.

Kar tukaj iz krajnškega podnarečja dodajam, sem vestno nabral in natanko po ljudskem govoru zapisal. Morebiti bode kakovo betvo v večje pojasnilo in pomnoženje slovenskega besednega zaklada služilo.

I. a) Neprehajavni pomen glagolja: poljem, plati, se kaže šče v rekih: sâpa pâûle¹⁾ pu vutruki; tič pâûle der Vogel flattert; diš pâûle der Regen plätschert.

Prehejavni pomen: plajve vun splâti; vudu plâti, kar ne pomeni samo: schöpfen, temveč tudi: das Wasser mit breiter, flacher Hand schlagen, die Wasserfläche schlagen.

b) Tukaj primeri različne izraze pri tepenju od tega korena, kakor: pliskni, peliši, spâri, spâli, ploskni, plûskni, plâni, napiri ga. Z rôûku kuga plânití schlagen; z rouku po kum plânití die Hand nach Jemand schwingen, n. pr. z rouku ji plânu pu vutruki, pa ga nij zasâču; pulajnu ji za njim²⁾ plâna, er hat ein Scheit Holz nach ihm geschleudert.

Plaskati, plaskanje, schreien, durch Geschrei Lärm schlagen.

c) Puluvice — platič; dvaj puluvici nastanejo, či se cuv na dva, platiči pa, či se na štiri kôuse razdeli.

Platnjača je trlica, koja iz dveh platnic obstoji; platničast flach.

*) Glej „Vestn.“ III, 5, 77.

¹⁾ â se molilo sredi med o in a, l v pâûlem pa debelo brez „j“ izgovarja.

²⁾ n se celó nosla.